

پژوهش

فروغ پاشا

کارشناس آموزش منطقه فشاویہ

دانش آموزان، کے مہارت ہا۔ جہا۔ جہا۔ ایندہ شغل

پیشہ کاروں کی تعلیم و ترقی کے لیے
مرتبہ جامع علوم اسلامیہ

پژوهش حاضر با هدف بررسی میزان تأثیر آشنایی فراگیر با مؤسسات و وظایف آنها در کسب مهارت اجتماعی و قبول مسئولیت و نوع اشتغال آنان در آینده، براساس «کتاب اجتماعی راهنمایی»، انجام گرفته است. به منظور بررسی نحوه معرفی مؤسسات و آموزش مهارت‌های اجتماعی مورد نیاز دانش‌آموزان به‌عنوان شهروند جامعه، از نظرات آنها نیز استفاده شده است.

پژوهش حاضر از نوع زمینه‌یابی توصیفی است. جامعه آماری آن را تعدادی از دانش‌آموزان دختر و پسر پایه دوم راهنمایی تشکیل دادند. از آنجا که دسترسی به همه افراد جامعه آماری به لحاظ گستردگی امکان‌پذیر نبود، نمونه‌ای شامل ۱۰۰ نفر از دانش‌آموزان (دختر و پسر) در دو گروه ۵۰ نفری به «روش تصادفی ساده» برگزیده شد. سپس با استفاده از پرسش‌نامه محقق ساخته، طبق مقیاس درجه‌بندی لیکرت در پنج درجه عالی، خیلی خوب، خوب، متوسط، ضعیف تنظیم گردید.

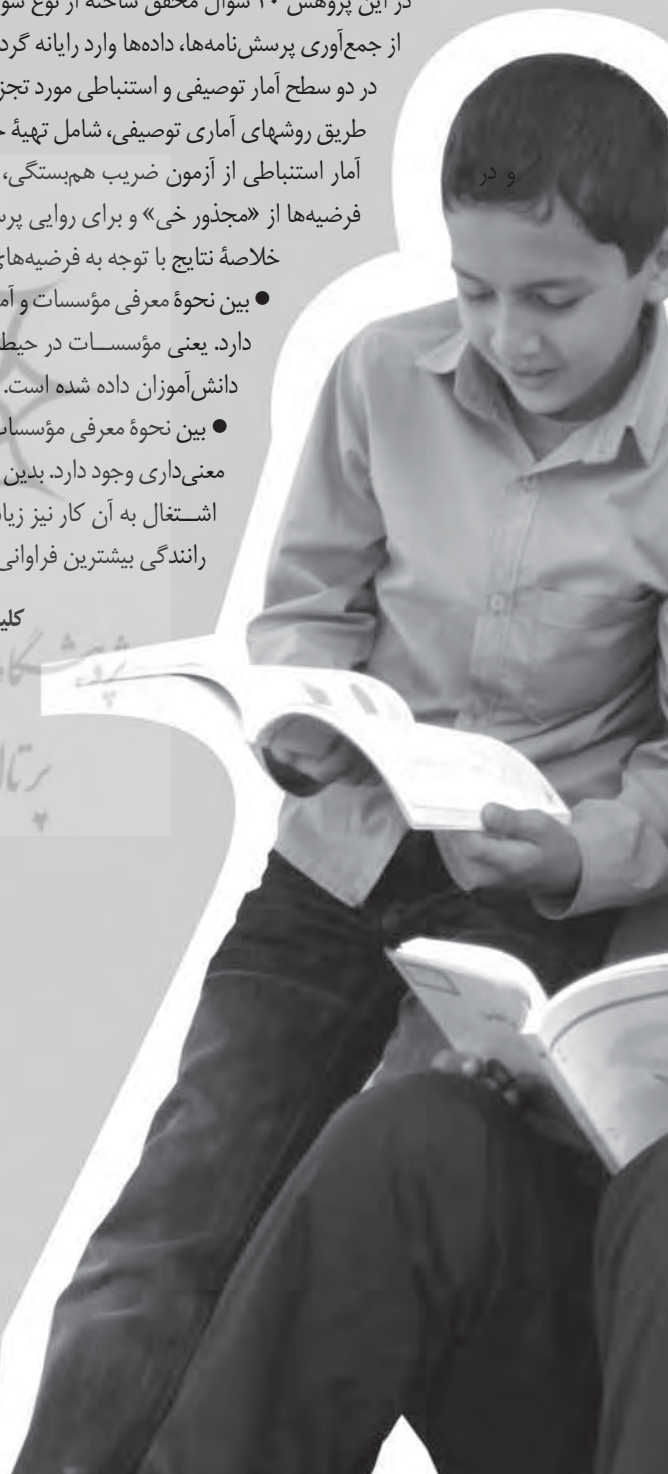
در این پژوهش ۲۰ سؤال محقق ساخته از نوع سؤالات بسته پاسخ (پنج گزینه‌ای) استفاده شد. بعد از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها، داده‌ها وارد رایانه گردید و با استفاده از نرم‌افزار تحلیل آماری «spss»، در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. داده‌های به‌دست آمده، از طریق روش‌های آماری توصیفی، شامل تهیه جداول توزیع فراوانی، جداول توصیفی و نمودارها، آمار استنباطی از آزمون ضریب هم‌بستگی، آزمون تی (T) مستقل و هم‌چنین، برای بررسی فرضیه‌ها از «مجذور خی» و برای روایی پرسش‌نامه از «آلفای کراباخ» استفاده شد.

خلاصه نتایج با توجه به فرضیه‌های تحقیق عبارت‌اند از:

- بین نحوه معرفی مؤسسات و آموزش مهارت‌های اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود دارد. یعنی مؤسسات در حیطه دانش خوب معرفی شده‌اند و آموزش لازم به دانش‌آموزان داده شده است.
- بین نحوه معرفی مؤسسات و انتخاب مشاغل آینده دانش‌آموزان نیز ارتباط معنی‌داری وجود دارد. بدین معنا که با توجه به نوع کارکرد هر مؤسسه، میزان اشتغال به آن کار نیز زیاد بوده است. برای مثال، حرفه پلیس راهنمایی و رانندگی بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است.

کلیدواژه‌ها: مؤسسات، مهارت‌های اجتماعی، اشتغال.

پژوهش گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تعلیم و تربیت افراد جامعه به‌عنوان عاملی بنیادی، برعهده نظام آموزش و پرورش است. اهمیت عملکردی آموزش و پرورش تا آن‌جاست که روسو آن را کشتی نجات‌دهنده بشر اجتماعی [کوی، ۱۳۷۸]، کانت، آن را ابزاری برای انسان ساختن [نقیب‌زاده، ۱۳۷۶] و صاحب‌نظران دیگر آن را عاملی معنابخش برای زندگی همه افراد جامعه می‌دانند [یونسکو، ۲۰۰۲ و صباغبان، ۱۳۷۵]. اهداف نهایی تعلیم و تربیت را می‌توان در تحقیق دو هدف کلی خلاصه کرد: پرورش شخصیت انسان و رفع نیازهای اجتماعی او [کاردارن، ۱۳۸۳].

هر نظام آموزشی در تلاش است، از طریق طراحی و تدوین برنامه درسی مشخص، انواع گوناگون دانش و مهارت را به دانش‌آموزان انتقال دهد و آنها را برای قبول مسئولیت و ایفای نقش مناسب در زندگی آینده آماده سازد [علیخانی، ۱۳۸۲]. برنامه آموزش «مهارت اجتماعی» موجب می‌شود، نوجوانان معلومات، گرایشها و مهارتهایی را که برای گذر سالم و موفقیت‌آمیز به دوران بزرگسالی نیاز دارند، در خود پرورش دهند و آمادگیهای لازم را برای برقراری روابط سالم و رسیدن به زندگی موفق کسب کنند [پیری، ۱۳۸۳].

هدف اصلی درس‌های علوم اجتماعی جامعه‌پذیر کردن افراد جامعه است. فرد جامعه‌پذیر کسی است که بتواند با ایفای نقشهای اجتماعی، روابط اجتماعی سالمی را با دیگران برقرار کند. یکی از بخشهای مهم جامعه که نیازمند مهارت و تخصص افراد است، سازمانها و مؤسسات اجتماعی گوناگون هستند. این مؤسسات با ارائه خدمات مطلوب و سازنده، نیازهای متفاوت افراد جامعه را برآورده می‌سازند. از این‌رو، فردی که به تحصیل می‌پردازد، نه تنها باید از آموزه‌های خود در کسب مهارتهای اجتماعی بهره‌مند شود، بلکه باید به‌عنوان یک شهروند، از عهده وظایفش برآید و مسئولیت‌پذیر شود و براساس آموخته‌هایش، مسیر شغلی مناسبی را برای خود انتخاب کند.

برای این‌که فرد آینده‌خوبی پیش‌رو داشته باشد، باید مهارتهایی را که در کتابهای درسی برایش در نظر گرفته‌اند، به خوبی فراگیرد تا در جامعه بتواند به فعالیتهای گوناگون بپردازد. آموزش و پرورش نیز وظیفه دارد، با در نظر گرفتن محتوای مفید و اثربخش در راستای پیشرفت علم و رشد فناوری، برنامه‌های درسی را متناسب با نیاز جامعه امروزی تدوین و تنظیم کند.

با توجه به موارد اشاره شده، اهداف مهارتی درس تعلیمات اجتماعی عبارت‌اند از:

- تقویت مهارتهای اجتماعی؛
- کسب توانایی لازم برای ایجاد روابط اجتماعی با گروههای متفاوت؛
- کسب توانایی لازم برای مشارکت در سرنوشت سیاسی جامعه به‌عنوان شهروند؛

● کسب توانایی لازم برای ایجاد ارتباط مناسب و مؤثر با مؤسسات و سازمانهای مورد نیاز.

بنابراین، کتاب تعلیمات اجتماعی دارای رویکردها و اهدافی است که به‌واسطه آنها، مهارت زندگی اجتماعی را آموزش می‌دهد. حال باید دید تا چه اندازه در این امر موفق بوده است.

هدف اصلی ما از این پژوهش دست یافتن به پاسخ این پرسشهاست که: محتوا و مفاهیم کتاب تعلیمات اجتماعی سال دوم راهنمایی تا چه اندازه مهارتهای اجتماعی مورد نیاز را به دانش‌آموزان آموزش می‌دهد؟

موضوعات درسی چه میزان اطلاعات در مورد مؤسسات متفاوت جامعه به آنها ارائه می‌دهد؟

آیا محتوای این کتاب می‌تواند راهنمای خوبی برای زندگی اجتماعی و نوع اشتغال آنها در آینده باشد؟

بیان مسئله

یکی از اهداف مهم آموزش و پرورش و نظام تعلیم و تربیت، اجتماعی ساختن افراد و نیز آموزش مهارتهای اجتماعی مورد نیاز به آنان است تا از این طریق، آنها بتوانند در جامعه به‌راحتی روابط سالمی برقرار کنند. به‌علاوه، با کسب روحیه مسئولیت‌پذیری به‌عنوان شهروند، در تقویت مهارتهای فردی خود بکوشند و در نتیجه، آینده شغلی مناسبی را برای خود پیش‌بینی کنند.

وظیفه دانش‌آموز در مدرسه خواندن، نوشتن و حساب کردن نیست، بلکه او علاوه بر این موارد باید خود را برای زندگی اجتماعی در آینده آماده کند. از آن‌جا که دانش‌آموزان بیشترین لحظات زندگی خود را در مدرسه سپری می‌کنند، مسئولان باید به این نیاز و ضرورت اجتماعی شدن توجه ویژه‌ای داشته باشند [انصاری و دیگران، ۱۳۷۹]. باید به دانش‌آموزان آموزش داده شود که چگونه در برخورد با مؤسسات، نیاز خود را برطرف سازند. مثلاً در درس بانگ، اگر مهارت کافی را پیدا کرده باشند، به‌راحتی می‌توانند از عهده کارهای بانکی خود برآیند و دیگر شاهد ناتوانی آنان در انجام امور مربوط به خودشان نخواهیم بود.

با توجه به مطالب فوق می‌توان گفت هدف اصلی آموزش تعلیمات اجتماعی در دوره راهنمایی این است که دانش‌آموزان توانایی لازم را برای ایجاد روابط اجتماعی با گروههای گوناگون به‌دست آورند. همچنین بتوانند با نهادها و مؤسساتی که افراد یک جامعه برای تأمین نیازهای خود به آن مؤسسات مراجعه می‌کنند، ارتباط لازم و مناسب برقرار کنند. با رعایت قوانین و مقررات، به نیازهای روزمره خود جامعه عمل پیوشانند و به‌عنوان شهروند، بتوانند نقش خود را در سرنوشت جامعه ایفا کنند [دفتر تألیف و برنامه‌ریزی کتب درسی، ۱۳۷۷].

در این پژوهش ما می‌خواهیم بدانیم که:

سؤال پژوهش

۱. در کتاب تعلیمات اجتماعی سال دوم راهنمایی به چه میزان بر آموزش مهارت‌های اجتماعی تأکید شده است؟
۲. آیا مطالب کتاب موجب می‌شود که روحیه مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان به‌عنوان شهروند بالا برود؟
۳. با توجه به آموزش مهارت‌های اجتماعی، آیا دانش‌آموزان قادر به انتخاب شغل مناسب در آینده هستند؟
۴. محتوای کتاب چه میزان در مورد مؤسسات و شغل‌های گوناگون به دانش‌آموزان اطلاعات می‌دهد؟

متغیرهای تحقیق

در این پژوهش، مؤسسات، مهارت‌های اجتماعی و مشاغل متغیرها محسوب می‌شوند. مؤسسات متغیر مستقل و مهارت اجتماعی و مشاغل متغیر وابسته بودند.

از نظر کار تلج و میلبرن (۱۳۷۲)، مهارت اجتماعی استعدادی است که سبب بروز رفتارهایی می‌شود که به‌صورت مثبت یا منفی تقویت می‌شوند.

فیلیپس (۱۹۷۸) با مرور تحلیلهای اولیه در مورد مهارت‌های اجتماعی نتیجه می‌گیرد: کسی دارای مهارت اجتماعی است که در ارتباط با دیگران، بتواند به حقوق، الزامات، رضایت‌خاطر، و انجام وظایف خود در حدی معقول نائل آید؛ بی‌آن‌که حقوق، الزامات، رضایت‌خاطر و انجام وظایف دیگران را نادیده بگیرد و در عین حال مبادله‌ای آزاد با دیگران داشته باشد.

کلی (۱۹۸۲) می‌گوید: مهارت اجتماعی عبارت است از رفتارهای معین و آموخته شده‌ای که افراد در روابط بین‌فردی خود برای کسب تقویت‌های محیطی یا حفظ آنها انجام می‌دهند.

به‌طور کلی، مهارت اجتماعی آن دسته از فعالیتهایی است که فرد به‌واسطه آنها به گونه‌ای رفتار کند که دیگران او را با کفایت تلقی کنند. به عبارت دیگر، توانایی‌های فردی برای انجام رفتارهای هدفمند و موفقیت‌آمیز زندگی روزمره است.

«شغل» فعالیت است دائمی که برای ارائه خدمات در قبال دستمزد گرفتن انجام می‌گیرد [حسینی بیرجندی، ۱۳۷۱: ۱۳]. همچنین در تعریف شغل می‌توان گفت: گروهی از وظایف که توسط فرد در یک مؤسسه انجام می‌شود.

مؤسسات نیز به مجموعه سازمانهایی گفته می‌شود که متشکل از افرادی برای ارائه خدمات مفید و اثربخش به جامعه هستند. همه مؤسسات برطرف کردن نیازهای مردم جامعه است.

پیشینه پژوهش

موریش (۱۹۷۸) معتقد است که نهادهای اجتماعی، از جمله آموزش و پرورش، باید زمینه‌های لازم را برای اعضای خود در

۱. آیا کتاب تعلیمات اجتماعی دوم راهنمایی براساس آموزش مهارت‌های اجتماعی تهیه و تنظیم شده است؟
۲. آیا محتوای کتاب به گونه‌ای تدوین شده است که دانش‌آموز بتواند در برخورد با مؤسسات نیاز خود را برطرف کند؟
۳. آیا با توجه به مفاهیم و مطالب کتاب، دانش‌آموزان می‌توانند شغل مناسبی را برای خود در آینده پیش‌بینی کنند؟
۴. آیا محتوای کتاب با توجه به پیشرفت دانش و فناوری امروز تدوین شده است؟
۵. آیا محتوای کتاب مهارت‌های مورد نیاز را به فراگیرندگان آموزش داده است؟

اهمیت و ضرورت تحقیق

از آن‌جا که محتوای کتاب درسی طی دوران اجتماعی شدن، سهم عمده‌ای در جهت‌گیری‌های دانش‌آموزان نسبت به مشاغل دارد و از آن‌جا که شغل علاوه بر بلوغ اقتصادی، زمینه را برای بلوغ اجتماعی نیز فراهم می‌آورد (در صورتی که در کسب مهارت‌های اجتماعی با احساس مسئولیت بالا گام بردارد)، پرداختن به آن از اهمیت و ضرورت خاصی برخوردار است. اگر در برنامه‌ریزی درسی به این‌گونه مهارت‌ها که نقش مهمی را در زندگی اجتماعی افراد دارند، به‌طور کامل و دقیق پرداخته شود و دانش‌آموزان از آن‌چه یاد می‌گیرند، مهارت لازم را کسب کنند و در جامعه نیز بتوانند از عهده وظایف برآیند، دیگر شاهد خیل انبوه فارغ‌التحصیلان فاقد مهارت و تخصص نخواهیم بود. آن‌چه امروزه در جامعه مشهود است، عدم تناسب بین مهارت و اشتغال است. از این‌رو ضرورت دارد که به‌طور کامل به آن پرداخته شود.

اهداف کلی پژوهش

این پژوهش در پی بررسی تأثیر آشنایی دانش‌آموز با مؤسسات و وظایف آنها، در کسب مهارت‌های اجتماعی و قبول مسئولیت توسط او و انتخاب نوع شغل خود در آینده است. از این‌رو دو هدف کلی در نظر بوده است:

۱. نحوه معرفی مؤسسات و آموزش مهارت‌های اجتماعی مورد نیاز به دانش‌آموزان؛
۲. کسب مهارت اجتماعی لازم و انتخاب شغل مناسب در آینده توسط دانش‌آموزان.

فرضیه

- بین نحوه معرفی مؤسسات و آموزش مهارت‌های اجتماعی به دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.
- بین نحوه معرفی مؤسسات با انتخاب مشاغل رابطه وجود دارد.
- بین کسب مهارت اجتماعی و مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

جامعه آماری مورد نظر در این پژوهش تعدادی از دانش آموزان دختر و پسر سال دوم راهنمایی مناطق ری ۱، ری ۲ و «فشافویه» بوده‌اند. با توجه به جامعه آماری، از ۱۰۰ دانش آموز دختر و پسر به نسبت مساوی (هر گروه ۵۰ نفر) به عنوان نمونه آماری استفاده شد. وسیله جمع‌آوری اطلاعات با توجه به موضوع، پرسش‌نامه محقق ساخته با ۲۰ سؤال بسته پاسخ بود که براساس مقیاس درجه‌بندی لیکرت در پنج درجه عالی، خیلی خوب، خوب، متوسط و ضعیف، تنظیم شد.

شیوه نمونه‌گیری در این پژوهش، «تصادفی ساده» بود. ابزار تحقیق که همان پرسش‌نامه است، توسط استاد محترم سرکار خانم دکتر عظیمی بررسی شد و پس از رفع معایب آن، روایی آن مورد تأیید قرار گرفت.

شیوه تجزیه و تحلیل اطلاعات

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات، داده‌های جمع‌آوری شده توسط پرسش‌نامه‌ها وارد رایانه شد و با استفاده از نرم‌افزار تحلیل آماری، در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. از آمار توصیفی برای نشان دادن توزیع فراوانیها، درصد فراوانی، درصد تراکمی و شاخصهای گرایش مرکزی نظیر میانگین، میانه، نما، واریانس و انحراف معیار استفاده شد. آمار استنباطی (مانند همبستگی و مجذور خی) نیز برای اثبات فرضیه‌ها به کار گرفته شد.

چگونگی پایایی ابزار پژوهش

در پرسش‌نامه محقق ساخته، برای تعیین پایایی سؤالها از آلفای کرانباخ استفاده شد و پس از عملیات آماری، معنی‌دار بودن پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت.

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری

- بین نحوه معرفی مؤسسات و آموزش مهارت‌های اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود دارد. یعنی مؤسسات در حیطه دانش خوب معرفی شده‌اند و آموزش لازم را به دانش‌آموزان ارائه داده است.
- بین نحوه معرفی مؤسسات و مشاغل همبستگی وجود دارد. بدین معنا که دانش‌آموزان پس از کسب مهارت لازم، علاوه بر برطرف کردن نیاز خود به عنوان شهروند جامعه، درصدد انتخاب شغل مناسب با توجه به مهارت و علاقه فردی خود برمی‌آید.

یافته‌های پژوهش

برای پاسخ‌گویی به سؤالهای پژوهشی، از پرسش‌نامه محقق ساخته، ۱۰ سؤال را که مربوط به موضوع پژوهش بود انتخاب و سپس فراوانی و درصد فراوانی آنها را به صورت جدول و نمودار تنظیم کردیم و نتایج زیر به دست آمد:

برقراری ارتباط صحیح با محیط مهیا کند. این امر ضرورت تربیت شهروندان را به منزله کارکرد نظام آموزشی در فرایند جامعه‌پذیری افزون می‌کند.

اصول آموزش و پرورش در قرن بیست و یکم، بیش از همه بر ایجاد، پرورش و تقویت مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی در افراد تأکید دارد که باید در محتوای برنامه درسی، به‌ویژه دوره حساس راهنمایی وجود داشته باشد. این اصول عبارت‌اند از یادگیری برای با هم دانستن، با هم بودن، فعالیت کردن و به‌طور کلی، رعایت اصول شهروندی است که از یک‌سو فرد را در مقابل افراد جامعه مسئولیت‌پذیر می‌کند و از سوی دیگر، سبب درک زمینه‌های اجتماعی، عاطفی و فرهنگی دیگران می‌شود [یونسیف، ۲۰۰۰].

در پژوهشهای دیگر، محتوای کتابهای علوم اجتماعی به مسائل و نیازهای اجتماعی فراگیرندگان [عباسی، ۱۳۸۳] و در نظر نگرفتن انتظارات دانش‌آموزان [یعقوبی، ۱۳۷۶] در کتابهای درسی مطرح شده است.

داود حسنی‌نسب در تحقیق خود دریافت که محتوای کتب علوم اجتماعی در زمینه آموزش مهارت‌های اجتماعی، اطلاعات کم و متوسطی را به دانش‌آموزان ارائه می‌دهد.

خضریو (۱۳۷۴) در تحقیق خود به این نکته رسید که محتوای کتابها با مسائل و پدیده‌های اجتماعی و نیازهای جامعه مطابقت ندارد و نمی‌تواند هماهنگی لازم را با مسائل و نیازهای اجتماعی برقرار کند.

المدرس (۱۳۷۹)، **تون، شری و سیرسی (۱۹۹۷)** به این نکته دست یافتند که مدرسه و کتابهای درسی به منزله عواملی اساسی می‌توانند در اجتماعی شدن دانش‌آموزان نقش به‌سزایی داشته باشند.

در پژوهش انجام شده توسط خانم **مریم توکلی** به این نکته اشاره شده است که بین آموزش مهارت‌های اجتماعی و مشاغل ارتباط وجود دارد. وی بیان کرده است که مشاغل معرفی شده در این کتاب از نوع مشاغل فکری هستند.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که اگر آموزشها مهارت مورد نیاز را به افراد ارائه دهند و آنها را افرادی مسئولیت‌پذیر بار بیاورند، در زندگی اجتماعی واقعی دچار مشکل نمی‌شوند و در برخورد با مؤسسات می‌توانند نیازهای خود را برطرف سازند. هم‌چنین ضمن کسب مهارت، آینده شغلی خود را نیز با توجه به استعداد و توانمندی‌شان پیش‌بینی کنند.

طرح پژوهشی

انتخاب روش انجام تحقیق به هدفها و ماهیت موضوع پژوهش و امکانات اجرایی آن بستگی دارد [نادری و سیف‌نراقی، ۱۳۷۲]. در این پژوهش، روش تحقیق از نوع زمینه‌یابی توصیفی بود. تحقیق زمینه‌یابی فرایندی مشخص و معین است و به‌منظور کشف داده‌ها یا اطلاعاتی به کار برده می‌شود که از طریق آنها می‌توان روابط بین متغیرها را مورد بحث و بررسی قرار داد.

سؤال ۱

مفاهیم و موضوعات کتاب تا چه اندازه مهارت‌های اجتماعی را به دانش‌آموزان آموزش می‌دهد؟

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	درصد تراکمی
عالی	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸
خیلی خوب	۲۳	۲۳	۲۳	۶۱
خوب	۲۰	۲۰	۲۰	۸۱
متوسط	۱۵	۱۵	۱۵	۹۶
ضعیف	۴	۴	۴	۱۰۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

با توجه به فراوانی مشخص می‌شود که در حیطه دانش، آموزش مهارت‌ها به‌طور کلی بیان شده است و دانش‌آموزان مفهوم آن را به‌طور کامل فراگرفته‌اند.

سؤال ۳

مطالب کتاب چه میزان اطلاعات در مورد مؤسسات گوناگون ارائه می‌دهد؟

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	درصد تراکمی
عالی	۲۳	۳۸	۳۸	۳۸
خیلی خوب	۳۶	۲۳	۲۳	۶۱
خوب	۲۴	۲۰	۲۰	۸۱
متوسط	۱۳	۱۵	۱۵	۹۶
ضعیف	۴	۴	۴	۱۰۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

همان‌گونه که مشخص است، ارائه اطلاعات در مورد مؤسسات در حد خیلی خوب است، ولی ترجیح دارد محتوای مؤسسات معرفی شده با توجه به کارکرد واقعی آنان در جامعه کنونی، یعنی متناسب با فناوری روز در نظر گرفته شود.

سؤال ۴

مفاهیم کتاب چه میزان دانش‌آموزان را با زندگی اجتماعی آشنا می‌سازد؟

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	درصد تراکمی
عالی	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰
خیلی خوب	۲۷	۲۷	۲۷	۶۷
خوب	۲۰	۲۰	۲۰	۸۷
متوسط	۹	۹	۹	۹۶
ضعیف	۴	۴	۴	۱۰۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

در این سؤال نیز بالاترین فراوانی را گزینه عالی دارد. یعنی دانش‌آموزان به‌عنوان شهروند با نحوه زندگی اجتماعی آشنا می‌شوند و آن را به کار می‌برند.

سؤال ۸ مطالب کتاب چه میزان اطلاعات در مورد مشاغل می‌دهد؟

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	درصد تراکمی
عالی	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵
خیلی خوب	۲۱	۲۱	۲۱	۵۶
خوب	۱۹	۱۹	۱۹	۷۵
متوسط	۱۹	۱۹	۱۹	۹۴
ضعیف	۶	۶	۶	۱۰۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

در این قسمت فراوانیها به هم نزدیک است، ولی در یک نگاه می‌توان گفت: اطلاعاتی که ارائه‌شده در حد متوسط است. بدین معنا که می‌شد بیشتر و مطلوب‌تر به مشاغل پرداخت و بقیه مشاغل را نیز معرفی کرد.

سؤال ۹ آیا محتوای کتاب برای دانش‌آموزان راهنمایی مناسب است؟

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	درصد تراکمی
عالی	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹
خیلی خوب	۳۹	۳۹	۳۹	۵۸
خوب	۲۹	۲۹	۲۹	۸۷
متوسط	۱۱	۱۱	۱۱	۹۸
ضعیف	۲	۲	۲	۱۰۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

در زمینه محتوایی نیز کتاب گویا و قابل فهم و فاقد نکات مبهم بوده است. یادگیری آن نیز آسان است.

سؤال ۱۰ مفاهیم درس بانک تا چه اندازه با نحوه کار بانکهای امروزه تناسب دارد؟

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	درصد تراکمی
عالی	۲۶	۲۶	۲۶	۲۶
خیلی خوب	۲۵	۲۵	۲۵	۵۱
خوب	۲۶	۲۶	۲۶	۷۷
متوسط	۱۹	۱۹	۱۹	۹۶
ضعیف	۴	۴	۴	۱۰۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

با توجه به این که فراوانیها در حد متوسط پایین هستند، مطالب ارائه شده در درس بانک با توجه به فناوری روز در نظر گرفته نشده و از خدمات جدید الکترونیکی نامی برده نشده است.

سؤال ۱۲ آیا محتوای درس بانک موجب می شود که دانش آموزان به کار در بانک به عنوان یک شغل فکر کنند؟

گزینه ها	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	درصد تراکمی
عالی	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵
خیلی خوب	۲۴	۲۴	۲۴	۳۹
خوب	۱۹	۱۹	۱۹	۵۸
متوسط	۲۰	۲۰	۲۰	۷۸
ضعیف	۲۲	۲۲	۲۲	۱۰۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

گرچه بالاترین فراوانی را گزینه خیلی خوب دارد، ولی دانش آموزان دختر و پسر هیچ علاقه ای به کار در بانک از خود نشان ندادند. دومین فراوانی را گزینه ضعیف دارد که خود حاکی از همین مطلب است.

سؤال ۱۶ مطالب درس پست تا چه میزان شما را به کار در پست تشویق کرده است؟

گزینه ها	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	درصد تراکمی
عالی	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲
خیلی خوب	۲۱	۲۱	۲۱	۴۳
خوب	۳۳	۳۳	۳۳	۷۶
متوسط	۷	۷	۷	۸۳
ضعیف	۱۷	۱۷	۱۷	۱۰۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

به عنوان یک کار، دارای فراوانی بالایی بوده است و چون تنوع کاری در این حرفه زیاد است، بیشتر دانش آموزان علاقه مندی خود را نسبت به آن ابراز کردند.

سؤال ۱۸ محتوای درس راهنمایی و رانندگی چه میزان دانش آموزان را به داشتن این حرفه ترغیب کرده است؟

گزینه ها	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	درصد تراکمی
عالی	۳۶	۳۶	۳۶	۳۶
خیلی خوب	۲۴	۲۴	۲۴	۶۰
خوب	۲۰	۲۰	۲۰	۸۰
متوسط	۱۲	۱۲	۱۲	۹۲
ضعیف	۸	۸	۸	۱۰۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

با توجه به فراوانی، تقریباً بیشتر دانش‌آموزان علاقه‌مند به این حرفه بودند؛ شاید به‌خاطر اعتباری که مأمورین نیروهای انتظامی و پلیس در جامعه دارند؛ کاری پر خطر اما دوست‌داشتنی.

سؤال ۲۰ محتوای کتاب چه میزان شما را با مفهوم مؤسسه آشنا کرده است؟

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	درصد تراکمی
عالی	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵
خیلی خوب	۱۹	۱۹	۱۹	۵۴
خوب	۱۸	۱۸	۱۸	۷۲
متوسط	۱۶	۱۶	۱۶	۸۸
ضعیف	۱۲	۱۲	۱۲	۱۰۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

دانش‌آموزان مفهوم مؤسسه را به‌طور کامل فراگرفته‌اند و می‌توانند آن را به‌طور کامل بیان کنند و با وظایف متقابل یکدیگر نیز آشنایی کامل دارند.

جدول آمار توصیفی با شاخص گرایش مرکزی (میانگین، میانه، انحراف معیار و واریانس)

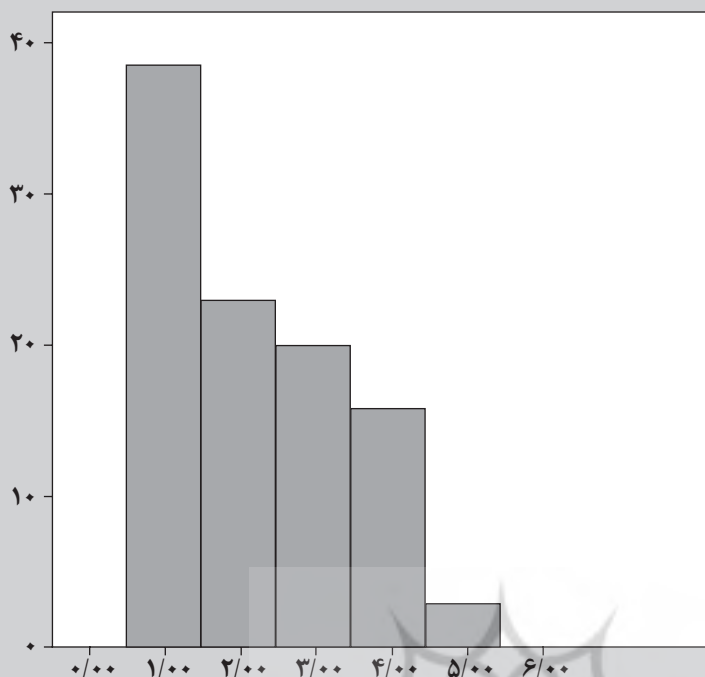
آمار سؤال	آموزش	اطلاعات مؤسسات	زندگی اجتماعی	مشاغل	محتوا	مفهوم بانک	کار در بانک	کار در پست	شغل پلیس	مفهوم مؤسسه
فراوانی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
آمار فراموش شده	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
میلگین	۲/۲۴	۲/۳۹	۲/۱۰۰	۲/۴۰۰	۲/۳۸۰	۲/۵۰۰	۳/۱۰۰	۲/۷۶۰	۲/۷۶۰	۲/۵۱۰
میانه	۲/۰۰	۲/۰۰	۲/۰۰	۲/۰۰	۲/۰۰	۲/۰۰	۲/۰۰	۳/۰۰	۳/۰۰	۲/۰۰
نما	۱	۲	۱/۰۰	۱/۰۰	۲/۰۰	۱/۰۰	۲/۰۰	۳/۰۰	۱/۰۰	۱/۰۰
انحراف معیار	۱/۲۲۴	۱/۱۰۰	۱/۱۵۰۳۲	۱/۳۰۲۶۸	۹۸۲۴۷	۱/۱۸۴	۱/۳۸۸	۱/۳۴۱	۱/۲۹۳	۱/۴۱۷
واریانس	۱/۴۹۷	۱/۲۱۰	۱/۳۲۳	۱/۶۹۷	۰/۹۶۵	۱/۴۰۴	۱/۹۲۹	۱/۸۰۰	۱/۶۷۴	۲/۰۱۰

محدودیت‌های پژوهش

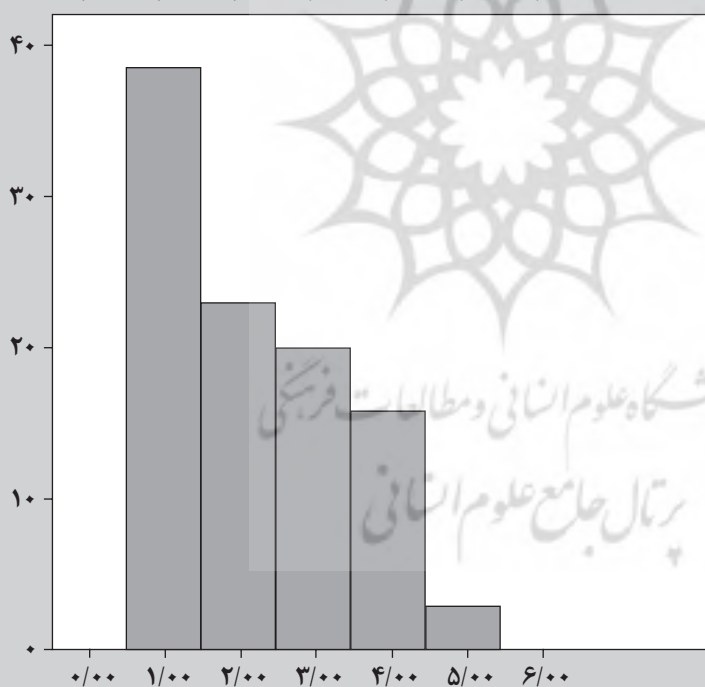
- در مورد موضوع پژوهش منابع کافی وجود ندارد.
- به دلیل شرایط سنی دانش‌آموزان راهنمایی، تصور آنان از تکمیل پرسش‌نامه این بود که مطالب کتاب افزوده خواهد شد. در نتیجه به دقت به آن پاسخ ندادند.
- پرسش‌نامه‌ها در دو مرحله به دانش‌آموزان ارائه شد. در مرحله اول، چون به نتایج خوبی دست نیافتیم، به دلیل نوع سؤالات که مبهم بودند، مجدداً پرسش‌نامه طراحی و در اختیار دانش‌آموزان قرار داده شد. زمان زیادی برای این کار صرف شد.

طبق آمار به دست آمده، پایین‌ترین نما را مفهوم بانک داراست. بقیه سؤالات در حد مطلوب و خوب هستند.

سؤال اول _ آموزش مهارت

سؤال ۳ _ اطلاعات. م

پیشنهاها

۱. با توجه به رشد روزافزون فناوری، محتوای دروس نیز متناسب با آن تدوین و تنظیم شود.
۲. مؤسسات دیگری نیز در کتاب گنجانده شوند تا مهارت لازم توسط دانش‌آموزان کسب شود.
۳. در طراحی تصاویر دقت شود تا خود تصویر بتواند مفهوم درس را به دانش‌آموزان یاد دهد.
۴. اگر شیوه این درس کاربردی‌تر باشد و تدریس آن نیز به شکل کارگاهی انجام گیرد، یادگیری مطلوب و مفید خواهد بود.

سایر نمودار های این مقاله در دفتر مجله محفوظ است.